

UCHWAŁA Nr XLVIII/292/2022
RADY MIEJSKIEJ W KOŁACZYCACH
z dnia 25 marca 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559), art. 4¹ ust. 2, 2a, 2b i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.), Rada Miejska w Kołaczycach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kołaczyc.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Traci moc uchwała Nr XLII/270/2021 Rady Miejskiej w Kołaczycach z dnia 28 grudnia 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Kołaczycach
Edward Zbylut

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022-2023**

I. Uwagi ogólne.

1. Podstawa prawna i inne uwarunkowania programu:

- art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2021.1119 z późn. zm.);
- art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2020.2050 z późn. zm.);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. 2021.642).

2. Program został opracowany w oparciu o Diagnozę problemów społecznych w Gminie Kołaczyce przeprowadzoną w 2021 r.

II. Diagnoza problemów społecznych w Gminie Kołaczyce.

W planowaniu i prowadzeniu działań mających na celu profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych bardzo ważne jest rozpoznanie skali problemu, struktury spożycia napojów alkoholowych oraz zaburzeń życia społecznego i rodzinnego nimi wywołanych.

W 2021 roku przeprowadzono Diagnozę problemów społecznych na terenie Gminy Kołaczyce uwzględniająca takie zjawiska jak uzależnienia od alkoholu, nikotyny, narkotyków, przemoc domową i rówieśniczą.

Przeprowadzono badanie ankietowe, które objęło trzy wybrane grupy mieszkańców: dorosłych mieszkańców gminy, dzieci i młodzież szkolną oraz sprzedawców i właścicieli punktów sprzedaży alkoholu.

1. Podstawowe problemy środowiskowe w opinii mieszkańców gminy

- Zdaniem mieszkańców najistotniejszym problemem w ich środowisku lokalnym jest bezrobocie, a w następnej kolejności zanieczyszczenie powietrza (smog) oraz zanieczyszczenie wody. Z pewnością w tych sferach są największe oczekiwania wobec władz związane z podjęciem działań w obszarze redukcji bezrobocia, a także walki o czyste środowisko oraz o wzrost świadomości ekologicznej wśród społeczności lokalnej.
- Jako najmniej istotny problem w środowisku lokalnym badani uznali bezdomność.
- W związku z izolacją społeczną spowodowaną pandemią wirusa SARS-Cov-2 większość badanych mieszkańców (68%) zaobserwowała u siebie pogorszenie nastroju

i samopoczucia. U jednej trzeciej badanych nie nastąpiła żadna zmiana samopoczucia, a u niewielkiej części - polepszenie samopoczucia.

- Problem nadużywania alkoholu jest na niskim poziomie ryzyka. Większość badanych mieszkańców spożywa alkohol dosyć rzadko lub wcale. Nie należy jednak bagatelizować faktu, że część badanych osób pije alkohol kilka razy w miesiącu lub częściej. Badani deklarują w większości, iż jednorazowo spożywają niewielkie ilości alkoholu.
- Wiedza na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu jest wśród mieszkańców gminy na wysokim poziomie. Większość respondentów jest świadoma, że kobiety w ciąży nie powinny pić alkoholu, że prowadzenie pojazdów po spożyciu alkoholu nie jest bezpieczne, a także, że alkohol nie jest środkiem, który pomaga w trudnych sytuacjach życiowych.
- Ponad połowa (60%) mieszkańców uważa, że osoby nieletnie mają łatwość w zakupie alkoholu w lokalnych sklepach, a większość (69%) jest zdania, że dostęp do alkoholu powinien być ograniczony lub kontrolowany.
- Większość mieszkańców nie wie, gdzie może szukać pomocy osoba uzależniona od alkoholu w ich rejonie zamieszkania. Tylko 37% mieszkańców twierdzi, że posiada taką wiedzę. Wydaje się potrzebne przeprowadzenie wśród mieszkańców gminy Kołaczyce kampanii informacyjnej mającej na celu upowszechnienie wiedzy o istniejących w gminie punktach pomocy osobom uzależnionym od alkoholu oraz ich rodzinom.
- Palenie wyrobów tytoniowych nie jest wśród mieszkańców gminy poważnym problemem społecznym. Zdecydowana większość badanych nie znajduje się obecnie w nikotynowym nałogu. Zaobserwowano także wysoki poziom wiedzy badanych mieszkańców gminy Kołaczyce na temat szkodliwości e-papierosów. Większość badanych twierdzi, że e-papierosy są tak samo lub bardziej szkodliwe dla zdrowia niż tradycyjne papierosy.
- Problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród badanych mieszkańców gminy jest zauważalny. Pomimo, iż większość (57%) mieszkańców twierdzi, że nie zna w swoim otoczeniu osób przyjmujących substancje psychoaktywne, to jednak 43% badanych przyznaje, że zna co najmniej jedną taką osobę, a często nawet kilka. Wśród najczęściej stosowanych w środowisku lokalnym substancji znalazły się marihuana i haszysz (27%) oraz dopalacze (16%) i amfetamina (8%). Zdecydowana większość respondentów nie wie, gdzie można nabyć środki odurzające, takie jak narkotyki czy dopalacze. Co dziesiąty badany deklaruje, że wie, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze.
Wskazane jest zwrócenie większej uwagi na dostępność oraz rozpowszechnienie informacji na temat działań podejmowanych przez władze lokalne w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od narkotyków i dopalaczy, a także rozpowszechniania wiedzy o negatywnych skutkach ich zażywania.
- Problem przemocy w rodzinie jest zauważalny. Co czwarty badany przyznaje, że ma swoim otoczeniu osoby będące ofiarami przemocy domowej, a co trzeci ma podejrzenia, że tak się dzieje. Tylko 43% badanych twierdzi, że nie zna osób doznających przemocy w rodzinie.

- Wśród badanych mieszkańców tylko co trzeci (27%) wie, do jakich instytucji może zgłosić się osoba doświadczająca przemocy w rodzinie. Większość respondentów przyznaje, że nie wie, gdzie szukać pomocy w sytuacji doświadczania przemocy.
- Warto zauważyć że wśród mieszkańców gminy Kołaczyce zauważalna jest relatywnie wysoka świadomość na temat specyfiki przemocy. Pomimo, iż część mieszkańców jest skłonna myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie i twierdzi, że zdarza się ona tylko w rodzinach z marginesu społecznego, to jednak zdecydowana większość zgadza się z tym, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna. Ponadto większość mieszkańców uważa, że przemoc w rodzinie to sytuacja, której nie można pozostawić samej sobie, czasem konieczna jest pomoc osób trzecich czy interwencja policji. Mieszkańcy zdają sobie sprawę z tego, że przemoc występuje pod wieloma postaciami i jest sytuacją skomplikowaną, a jej ofiary często nie potrafią lub nie mogą odejść od sprawcy.
- Zdecydowana większość badanych rodziców nie zgadza się z twierdzeniem, że aby prawidłowo wychować dziecko należy od czasu do czasu dawać mu klapsa, jak również z twierdzeniem, że dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek. Większość rodziców jest zdania, że bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców, a także, że stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem. Wobec powyższych nasuwa się wnioski, że mieszkańcy gminy Kołaczyce nie przejawiają postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego wychowania. Większość z nich jest przeciwna stosowaniu kar fizycznych wobec dzieci.
- Uzależnienie od hazardu jest zdaniem większości mieszkańców rzadkim zjawiskiem w gminie.
- Problemem w środowisku lokalnym gminy jest uzależnienie od komputerów i Internetu. Aż 79% badanych mieszkańców ocenia, że jest to powszechne zjawisko w ich najbliższym otoczeniu.

2. Wnioski dotyczące badań punktów sprzedaży alkoholu.

- Co trzeci badany sprzedawca napojów alkoholowych wskazał, że alkohol zawarty w piwie jest mniej groźny, jak ten zawarty w wódce. Świadczy, to pośrednio o niskim poziomie wiedzy i świadomości badanych na temat szkodliwości napojów o potencjalnie niższej zawartości procentowej alkoholu. Ponadto 40% badanych sprzedawców uważa, że dostęp do napojów alkoholowych nie powinien być ograniczany ani kontrolowany.
- Większość badanych sprzedawców jest przeciwnych spożywaniu alkoholu przez kobiety w ciąży.
- Większość badanych sprzedawców (65%) jest przeciwnych prowadzeniu pojazdów po spożyciu nawet niewielkiej ilości alkoholu, jednakże co trzeci badany nie widzi zagrożenia w prowadzeniu pojazdów w stanie nietrzeźwości.
- Większość sprzedawców (70%) napojów alkoholowych w gminie Kołaczyce jest zdania, że alkohol nie powinien być sprzedawany osobom poniżej 18 roku życia.

- Osoby niepełnoletnie regularnie podejmują próby zakupu napojów alkoholowych. Przypadki próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie zdarzają się najczęściej kilka razy w miesiącu (50%).
- Spożywanie alkoholu w obrębie punktu sprzedaży w niektórych sklepach wydaje się być sporadycznym zjawiskiem. W opinii sprzedawców, takie sytuacje zdarzają się najczęściej kilka razy w roku (50%). Co trzeci sprzedawca odpowiedział, że takie przypadki nie zdarzają się nigdy.
- Większość badanych sprzedawców (95%) odpowiedziała, że w ciągu ostatnich 3 miesięcy nie doszło do nieprzyjemnych zająć związanych ze spożywaniem alkoholu w obrębie ich sklepu.
- Większość ze sprzedawców deklaruje, że nigdy nie sprzedali alkoholu osobie, co do której mieli podejrzenie, że jest nieletnia. Jednakże, 10% przyznało, że zdarzyło im się to kilka raz, a co siódmy sprzedawca nie jest pewien czy osoba, której sprzedał alkohol była pełnoletnia.
- W przypadku wątpliwości, co do wieku osoby kupującej alkohol tylko 35% badanych deklaruje, że zawsze sprawdza dowody potwierdzające wiek, a często robi to kolejne 35% sprzedawców. 20% przyznaje, że rzadko weryfikuje wiek klienta, a 10% - nigdy. Uzyskane wartości świadczą o mało odpowiedzialnej postawie sprzedawców wobec zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów nikotynowych osobom nieletnim.
- W zestawieniu tych wyników z opiniami badanych uczniów w szkołach z terenu gminy Kołaczyce, zalecane jest przeprowadzenie kampanii informacyjnej z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. Już co czwarty uczeń klas 7-8 szkoły podstawowej ocenił, że raczej i bardzo łatwo jest kupić alkohol osobie niepełnoletniej. Także zakup papierosów przez osoby poniżej 18 roku życia jest oceniany przez 11% uczniów klas 4-6 oraz 40% uczniów klas 7-8 jako raczej lub bardzo łatwy. Kampania informacyjna może zatem obejmować szkolenie dla sprzedawców, akcje z wykorzystaniem techniki Mystery Shopping i dystrybucję materiałów typu plakaty, naklejki do umieszczenia w punktach.
- 85% badanych oceniło funkcjonowanie kontroli punktów sprzedaży raczej i bardzo dobrze.
- Większość (65%) badanych nie zaobserwowała wzrostu sprzedaży alkoholu w okresie pandemii.

3. Zagrożenia w środowisku dzieci i młodzieży

- Wraz z wiekiem badanych uczniów wzrasta odsetek młodych osób eksperymentujących z alkoholem i papierosami. Najbardziej rozpowszechnione wśród badanych uczniów gminy Kołaczyce jest spożywanie napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych. W grupie badanych uczniów problem eksperymentowania z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze prawie nie występuje.
- Spożywanie napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież szkolną w gminie Kołaczyce jest zauważalnym problemem w wśród uczniów klas starszych szkoły podstawowej. Już 15% uczniów klas 7-8 ma za sobą inicjację alkoholową. Wśród uczniów klas młodszych tylko 3% próbował napojów alkoholowych. Wśród okoliczności sięgania po napoje alkoholowe uczniowie często wskazują na

jednorazowe lub okazjonalne picie w towarzystwie rodziny, podczas spotkań ze znajomymi oraz na wyjeździe wakacyjnym.

- Badania wykazały, że problem palenia wyrobów tytoniowych w zdecydowanej większości nie dotyczy uczniów szkół podstawowych na terenie gminy. Jednakże, do palenia papierosów choć raz w życiu przyznało się 13% uczniów klas 7-8. Większość uczniów, którzy mają za sobą inicjację nikotynową aktualnie nie pali papierosów, pozostali przyznają, że palą od czasu do czasu (25%) lub regularnie (13%).
- Jednocześnie niepokojący jest względnie bardzo łatwy dostęp dzieci i młodzieży do wyrobów tytoniowych i napojów alkoholowych. Jego ograniczenie jest zadaniem leżącym w obowiązku osób dorosłych. 7% uczniów klas 4-6 oraz 26% uczniów klas 7-8 twierdzi, że zakup alkoholu przez osobę nieletnią jest raczej lub bardzo łatwy. W kwestii zakupu papierosów 11% młodszych oraz 40% starszych uczniów ocenia, że jest to raczej lub bardzo łatwe. Rekomendujemy podejmowanie działań budujących świadomość zagrożenia związanego z poszczególnymi używkami poprzez warsztaty profilaktyczne, szkolenia dla nauczycieli lub pogadanki profilaktyczne dla rodziców.
- Problem zażywania narkotyków i dopalaczy wśród uczniów szkoły podstawowej w gminie Kołaczyce prawie nie występuje. Jak wynika z przeprowadzonej ankiety tylko 3% uczniów klas starszych przyznało, że próbowali kiedykolwiek narkotyków lub dopalaczy. Wśród okoliczności inicjacji narkotykowej uczniowie wskazywali spotkanie ze znajomymi, towarzystwo rodziny lub inne. Substancje, które przyjmowali uczniowie to: marihuana, haszysz, amfetamina, LSD i ekstazy.
- Zdecydowana większość uczniów w gminie Kołaczyce przejawia właściwe postawy i przekonania wobec używania substancji psychoaktywnych. Większość uczniów jest zdania, że picie alkoholu nie pomaga się wyluzować i zapomnieć o smutkach, a także, że bez alkoholu można się świetnie bawić na imprezie. Uczniowie uważają, że alkohol jest szkodliwy, szczególnie dla osób poniżej 18 roku życia, a także, że od dopalaczy można się uzależnić równie łatwo jak od narkotyków. Uczniowie nie uważają za normalne sytuacji, w której osoby w ich wieku piją regularnie alkohol lub próbują narkotyków czy dopalaczy. Nie zgadzają się także ze stwierdzeniem, że dopalacze są mniej szkodliwe niż narkotyki, ani, że jeśli ktoś bierze narkotyki z umiarem to się nie uzależni. Uczniowie twierdzą, że w ich szkole palenie papierosów nie jest modne.
- Problemem wśród młodych mieszkańców gminy są przypadki agresji i przemocy z jakimi młodzi ludzie spotykają się w środowisku szkolnym. Pomimo iż 69% młodszych i 75% starszych uczniów deklaruje, że nigdy nie zdarzyło im się doświadczyć przemocy w szkole, to prawie co trzeci uczeń klas 4-6 i co piąty uczeń klas 7-8 przyznaje, że doświadcza przemocy w szkole kilka razy w roku. Niewielka część uczniów przyznaje, że doświadcza przemocy rówieśniczej w szkole kilka razy w miesiącu lub nawet codziennie. Uczniowie przyznają, że padali ofiarą zarówno przemocy fizycznej (byli bici, szarpani lub kopani), jak i psychicznej (byli zastraszeni lub przezywani).

Otrzymane wyniki na temat jakości relacji rówieśniczych w badanych klasach powinny skłonić do rozwijania w szkole działań z zakresu zapobiegania agresji i przemocy oraz rozwiązywania konfliktów. Proponowana byłaby organizacja

szkolnych warsztatów, podczas których dzieci i młodzież będą mieli okazję do wspólnego zastanowienia się nad alternatywnymi sposobami rozładowywania negatywnych emocji i skutecznymi sposobami rozwiązywania konfliktów, bez używania przemocy. Należy także ciągle udoskonalać szkolne systemy przeciwdziałania i reagowania na przemoc, w które włączać trzeba rodziców, od których dzieci i młodzież czerpią wzorce w zakresie stosowania przemocy jako rozwiązania codziennych problemów.

- Niepokój budzi ilość czasu spędzanego na korzystaniu z komputera i Internetu, telewizji oraz smartfonów przez uczniów. Duża część uczniów zarówno młodszych, jak i starszych spędza przed komputerem i telewizorem od dwóch do trzech godzin dziennie. Są uczniowie, którzy deklarują, że spędzają dziennie nawet cztery lub pięć godzin przed komputerem. W praktyce może to oznaczać, że po przyjeździe ze szkoły korzystanie z komputera i oglądanie telewizji są dla nich jedyną formą spędzania czasu. Uczniowie najczęściej wykorzystują komputer lub Internet do nauki, grania w gry komputerowe lub przeglądania stron internetowych ze śmiesznymi filmami lub obrazkami. Część uczniów czas spędzony przed komputerem przeznacza na aktywność na portalach społecznościowych oraz na forach i czatach. Najwięcej czasu uczniowie spędzają przed ekranem telewizora oglądając filmy i seriale.
- Również dużo czasu uczniowie spędzają na korzystaniu z telefonu. 48% młodszych uczniów oraz 27% starszych uczniów szkoły podstawowej korzysta z telefonu od dwóch do trzech godzin dziennie. Co szósty uczeń z klas młodszych oraz co trzeci uczeń klas starszych przyznaje, że korzysta z telefonu od czterech do pięciu godzin dziennie, a co czwarty uczeń klas 7-8 - więcej niż 5 godzin dziennie. Uczniowie najczęściej używają telefonu do aktywności na czatach i portalach społecznościowych (np. Facebook), aby móc być w kontakcie ze swoimi znajomymi, a także korzystając z aplikacji, słuchając muzyki i oglądając śmieszne filmiki i obrazki. Należy mieć na uwadze, iż trzeba wspierać wszelkie inicjatywy rozwijające różnorodne pasje uczniów, tak aby były bardziej atrakcyjną formą spędzania czasu po szkole niż surfowanie po stronach internetowych, oglądanie telewizji czy korzystanie z telefonu. Istotne jest, aby włączać w te działania rodziców, którzy mają możliwość nadzorowania tego, jak ich dzieci wykorzystują domowe komputery i inne urządzenia z dostępem do Internetu.
- Już 15% uczniów klas 4-6 oraz 38% uczniów klas 7-8 doświadczyło w przestrzeni internetowej zjawiska hejtu. Uczniowie padali również ofiarami innych działań z zakresu cyberprzemocy, takich jak: otrzymywanie wiadomości z obelgami, przezwiskami, szantażem lub groźbami, podszywanie się pod nich przez znajomych ze szkoły czy też włamanie na konto na portalu społecznościowym. W perspektywie wyników na temat funkcjonowania badanych uczniów w Internecie konieczna wydaje się również szeroka edukacja z zakresu bezpiecznego korzystania z Internetu, czyli wspieranie świadomości prawnej uczniów, rozwijanie umiejętności ochrony przed niebezpiecznymi sytuacjami, czy poszerzanie wiedzy z zakresu ochrony własnych danych.

- Zauważalnym problemem wydaje się być skłonność uczniów do korzystania z gier hazardowych. Również internetowe gry „na pieniądze” zaczynają być coraz bardziej popularne wśród dzieci i młodzieży. Warto zaznajomić uczniów z tematyką powstawania uzależnienia od hazardu, na przykład poprzez przeprowadzenie warsztatów profilaktycznych lub krótkich pogadanek na lekcjach wychowawczych.
- Jak wynika z przeprowadzonych badań część badanych uczniów nie potrafi produktywnie zagospodarować swojego czasu wolnego. Uczniowie często spędzają czas wolny przed telewizorem, komputerem lub korzystając ze smartfonów, przeznaczając go na oglądanie filmów, seriali, korzystanie z portali społecznościowych, rzadziej na naukę czy programy dokumentalne lub informacyjne.
- Uczniowie twierdzą, że ich rodzice zawsze lub zwykle wiedzą w jaki sposób ich dziecko spędza czas wolny. Dzieci oraz młodzież szkolna najczęściej spędzają czas wolny w towarzystwie rodziny, a także ze znajomymi z klasy/ szkoły albo ze znajomymi spoza klasy/szkoły. Część uczniów czas wolny spędza we własnym towarzystwie, w samotności.
- Zdaniem 61% uczniów klas 4-6 oraz 35% uczniów klas 7-8 w ich okolicy jest dużo fajnych propozycji spędzania wolnego czasu. Jednakże pozostali uczniowie są zdania, że mogłoby być więcej obiektów sportowych, takich jak boiska czy pływalnie, parków i terenów zielonych, organizacji młodzieżowych lub propozycji wolontariatów oraz innych rozwiązań. Rekomendujemy poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz oddziaływań skierowanych do dzieci i młodzieży na terenie gminy.

III. Cele programu.

Celem głównym Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest ograniczenie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z używania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska picia alkoholu, używania narkotyków, stosowania przemocy rodzinnej i koleżeńskiej oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych (uzależnienia behawioralne) ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

Cel główny realizowany będzie w obszarach:

1. **Profilaktyki uniwersalnej** – adresowanej do wszystkich mieszkańców gminy Kołaczyce (dzieci, młodzieży i dorosłych) bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
2. **Profilaktyki selektywnej** – adresowanej do grup o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.
3. **Profilaktyki wskazującej** – adresowanej do grup lub osób, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia, redukcja szkód.
4. **Terapii** – obejmującej osoby wymagające specjalistycznej pomocy w związku z uzależnieniem.
5. **Rehabilitacji** – readaptacja społeczna poprzez wsparcie psychologiczne, socjalne i społeczne.

Celami Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są:

1. zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
2. udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
3. prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
4. wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
5. podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

IV. Realizacja celów.

1. Cel główny: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz osób zagrożonych uzależnieniem

Cele szczegółowe: zapewnienie ciągłości i zwiększenie dostępności bezpłatnej pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych, redukcja szkód wywołanych spożyciem alkoholu i innymi środkami odurzającymi, poprawa sytuacji rodzin z problemem uzależnień

- a. prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz członków ich rodzin oraz osób doznających przemocy domowej,
- b. współpracę z psychologiem, psychiatrą, terapeutą uzależnień, finansowanie ich wynagrodzeń,
- c. podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czynności zmierzających do objęcia leczeniem odwykowym osób, u których istnieją problemy alkoholowe poprzez:
 - badania pozwalające ustalić stopień uzależnienia od alkoholu – wydawanie opinii przez biegłych sądowych;
 - próby kierowania osób uzależnionych bądź spożywających alkohol w sposób ryzykowny/szkodliwy na terapię,
 - przygotowanie wniosków do Sądu celem zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego osób uzależnionych, niepodających terapii,
 - informowanie o instytucjach działających na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniem,
 - monitorowanie uczestnictwa w programach terapii uzależnienia.

- d. finansowanie lub dofinansowanie szkoleń i kursów specjalistycznych dla osób zajmujących się problematyką alkoholową lub narkomanii: członków GKRPA, dyrektorów szkół, nauczycieli,
- e. dofinansowanie działalności instytucji służących rozwiązywaniu problemów uzależnień,
- f. podnoszenie kwalifikacji członków GKRPA poprzez udział w konferencjach, szkoleniach oraz związane z tym koszty udziału i dojazdu.

2. Cel główny: udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Cele szczegółowe: udzielanie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym i narkomanii, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dziecka oraz podnoszenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

- a. prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób potrzebujących pomocy tj. dla osób uzależnionych, współuzależnionych, ofiar przemocy, (w tym ponoszenie innych niezbędnych kosztów związanych z funkcjonowaniem Punktu Konsultacyjnego: materiały biurowe i środki czystości, wyposażenie lokalu, media)
- b. porady psychologiczne dla członków rodzin z problemem alkoholowym oraz osób doświadczających przemocy, w tym finansowanie działalności psychologa,
- c. współpraca z pedagogiem i psychologiem szkolnym oraz dyrektorami szkół w zakresie zapewnienia opieki i pomocy edukacyjnej dla dzieci i młodzieży z rodzin, w których występują problemy nadużywania alkoholu i stosowania przemocy,
- d. współpracę z Policją m.in. w zakresie procedury Niebieskiej Karty, GOPS, Zespołem Interdyscyplinarnym, Poradniami Leczenia Uzależnień i Współuzależnień oraz innymi uprawnionymi instytucjami w zakresie skutecznego reagowania w przypadku naruszania prawa i porządku publicznego przez osoby będące pod wpływem narkotyków lub w stanie nietrzeźwości, a także w zakresie pomocy i ochrony przed przemocą w rodzinie,
- e. finansowanie szkoleń, kursów i warsztatów mających na celu podnoszenie kwalifikacji osób pracujących z osobami uwikłanymi w nałogi i przemoc oraz z członkami ich rodzin, w tym szkolenia dla grup diagnostyczno-pomocowych (grupy robocze),
- f. superwizowanie pracy grup roboczych, a także osób pracujących w Punkcie Konsultacyjnym,
- g. informowanie mieszkańców o występujących problemach alkoholowych, zagrożeniach narkomanią, przemocą i cyberprzemocą oraz o problemach związanych z bezpieczeństwem w Internecie w danym środowisku oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy;
- h. konferencje profilaktyczne, prelekcje, wykłady, warsztaty,
- i. opracowanie i finansowanie diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych.

3. Cel główny: prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci

uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Cele szczególne: realizacja działań profilaktycznych podejmowanych wobec dzieci i młodzieży, jako alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz inicjowanie, organizowanie oraz współuczestnictwo w kampaniach społecznych oraz przedsięwzięciach edukacyjno-informacyjnych w zakresie problematyki uzależnień, picia ryzykownego i szkodliwego, w tym przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców

- a. zakup, prenumeratę i dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów Punktu Konsultacyjnego oraz organizacji, instytucji, placówek oświatowych, placówek medycznych (np. czasopism profilaktycznych, broszur, ulotek, plakatów, filmów itp.),
- b. wspieranie szkolnych programów profilaktyki realizowanych w formie zajęć informacyjno-edukacyjnych dla całej społeczności szkolnej,
- c. realizowanie działań profilaktycznych na temat uzależnień w szkołach, bibliotece, Gminnym Ośrodku Kultury w formie profesjonalnych programów profilaktycznych (posiadających rekomendacje), pogadanek, prelekcji, warsztatów, spektakli i koncertów profilaktycznych,
- d. szkolenia i warsztaty dla nauczycieli, pedagogów i innych osób realizujących programy profilaktyczne,
- e. współpraca z rodzicami, nauczycielami w zakresie budowania umiejętności wychowawczych w obszarze profilaktyki poprzez szkolenia, konferencje, programy rekomendowane,
- f. prowadzenie akcji edukacyjnych dla mieszkańców gminy na temat alkoholu, narkotyków, papierosów, przemocy, uzależnień behawioralnych
- g. prowadzenie akcji edukacyjnych dla sprzedawców napojów alkoholowych,
- h. współdziałanie w działaniach promujących trzeźwy i bezpieczny sposób spędzania czasu przez dzieci i młodzież;
- i. finansowanie konkretnych projektów i działań profilaktycznych,
- j. współorganizowanie i finansowanie aktywnych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży przez organizowanie wycieczek, rajdów i festynów połączonych z tematyką uzależnień,
- k. inicjowanie, współorganizowanie i dofinansowanie festynów rodzinnych, konkursów o tematyce profilaktyki uzależnień oraz innych imprez profilaktycznych promujących zdrowy styl życia dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy - jako czynnika chroniącego w profilaktyce uzależnień,
- l. umożliwienie dostępu do wiedzy fachowej (książki, filmy, ulotki, itp.),
- m. wspieranie i dofinansowanie wszelkich działań skierowanych do mieszkańców Gminy, mających odniesienie do profilaktyki uzależnień,
- n. udział w ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych,
- o. upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym zakup materiałów informacyjno-edukacyjnych,
- p. finansowanie warsztatów, spektakli i programów profilaktycznych realizowanych w szkołach, przedszkolach, bibliotece oraz Gminnym Ośrodku Kultury,
- q. dofinansowanie nagród w konkursach, kampaniach mających odniesienie do szeroko rozumianej profilaktyki, organizowanych przez szkoły, stowarzyszenia, bibliotekę, GKRPA lub Gminny Ośrodek Kultury,

- r. podnoszenie kompetencji: nauczycieli, pedagogów, psychologów, lekarzy, trenerów sportowych, katechetów, asystentów rodzinnych oraz innych osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie rozpoznania dziecka wychowującego się w rodzinie z problemem alkoholowym, doświadczającego przemocy, cierpiącego na płodowy zespół alkoholowy,
- s. działania edukacyjne i szkoleniowe dotyczące rozwiązywania problemów wynikających z używania środków odurzających, oraz ze stosowania przemocy, skierowane do przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli gminy;
- ś. prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia,
- t. podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie działań profilaktycznych oraz osób udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym,
- u. prowadzenie działań edukacyjnych dla rodziców, nauczycieli, mieszkańców Gminy w zakresie szkód wynikających z używania środków odurzających przez dzieci i młodzież,
- v. zajęcia socjoterapeutyczne lub opiekuńczo - wychowawcze dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym lub problemem przemocy prowadzone w formie placówek wsparcia dziennego,
- w. działania edukacyjne dla młodzieży szkolnej dotyczące wpływu alkoholu na organizm oraz ryzyka szkód w kontekście prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu,
- z. działania profilaktyczne adresowane do osób dorosłych – do kierowców w celu ograniczenia przypadków jazdy po spożyciu alkoholu,
- ż. działania informacyjno-edukacyjne skierowana do świadków sytuacji, w której osoba pod wpływem alkoholu zamierza prowadzić lub prowadzi samochód – „Powstrzymaj pijanego kierowcę”,
- ż. zakup niezbędnych przedmiotów, środków i usług do realizacji zadań objętych niniejszym Programem.

4. Cel główny: wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii

Cele szczegółowe:

- a. finansowanie/dofinansowanie imprez, wystaw, prelekcji, konkursów, happeningów, konferencji promujących zdrowy styl życia, wskazujących szkodliwość działania alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, oraz przeciwdziałających przemocy,
- b. finansowanie/dofinansowanie zajęć sportowych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców gminy, promujących zdrowy styl życia,
- c. dofinansowanie działalności placówek wsparcia dziennego, zapewniających dzieciom i młodzieży pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, rozwój zainteresowań, zabawy i zajęcia sportowe,
- d. finansowanie wypoczynku: wycieczek, półkolonii, kolonii, obozów terapeutycznych, dla dzieci i młodzieży ze szczególnym wskazaniem na grupy o podwyższonym ryzyku wystąpienia problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych,

- e. finansowanie szkoleń dla pracowników placówek oświatowych z zakresu procedury wczesnego rozpoznawania problemów alkoholowych, stosowania procedury Niebieskiej Karty i krótkiej interwencji,
- f. wspieranie działań stowarzyszeń i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem wszelakim uzależnieniom oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- g. współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kołaczycach, Zespołem Interdyscyplinarnym, Posterunkiem Policji.

5. Cel główny: podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Cele szczegółowe:

- a. przeprowadzanie odpowiednich czynności wyjaśniających, zmierzających do ustalenia osób dopuszczających się naruszenia przepisów zabraniających reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zabraniających sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18, na kredyt lub pod zastaw,
- b. przeprowadzanie przez członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odpowiedniego postępowania pozwalającego na zgromadzenie materiałów niezbędnych do prowadzenia spraw związanych z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- c. prowadzenie kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych w celu wykrywania naruszeń ustawy,
- d. opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- e. przestrzeganie zasad usytuowania na terenie Gminy miejsc sprzedaży alkoholu i podawania napojów alkoholowych określonych uchwałą Rady Miejskiej w Kołaczycach.
- f. kontrola punktów sprzedaży alkoholu w zakresie wywieszania w miejscu widocznym informacji o szkodliwości spożywania alkoholu oraz przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom do lat 18 i nietrzeźwym.
- g. organizowanie szkoleń dla sprzedawców napojów alkoholowych.

VI. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kołaczycach jest powołana na podstawie Zarządzenia Burmistrza.
2. W skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Do zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:
 - a. inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych i przemocy domowej,
 - b. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,

- c. przeprowadzanie rozmów motywacyjno-interwencyjnych z osobami mającymi problem alkoholowy i ich bliskimi,
- d. kierowanie osób nadużywających alkohol, na specjalistyczne badania wykonywane przez lekarzy biegłych,
- e. współdziałanie z organami samorządu i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przemocy w rodzinie,
- f. kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych, na podstawie upoważnienia wystawionego przez Burmistrza, o którym mowa w art. 18 ust. 1 i 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- g. dokonywanie oględzin punktów sprzedaży alkoholu celem wydania opinii poprzedzających podjęcie decyzji o wydaniu zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,
- h. wydawanie opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Rady Miejskiej w Kołaczycach poprzedzających wydawanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych,
- i. współpraca z Policją w celu diagnozowania oraz zapobiegania zjawiskom patologii i przemocy w rodzinie,

4. Zasady wynagrodzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a. dla Przewodniczącego Komisji za każde posiedzenie Komisji i każdy udział w kontrolach punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych wynagrodzenie w wysokości 400,00 zł, dla pozostałych Członków Komisji za każde posiedzenie Komisji i każdy udział w kontrolach punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych wynagrodzenie w wysokości 350,00 zł,
- b. przewiduje się dodatkowe wynagrodzenie za użycie własnego środka transportu w związku z czynnościami na rzecz pracy w Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych m.in. w związku z kontrolą punktów sprzedaży napojów alkoholowych, uczestnictwem w szkoleniach, reprezentowaniem Komisji w Sądzie. Przysługuje zwrot w wysokości określonej w przepisach o podróżach służbowych pracowników na terenie kraju.

VII. Środki na realizację zadania.

1. Środki na realizację zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz z opłat od sprzedaży napojów alkoholowych w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml, tzw. „małpki”, zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

2. Finansowanie zadań określonych w niniejszym programie odbywa się w oparciu o ustawę o finansach publicznych, a w przypadku zlecenia wykonania zadań publicznych przez organizacje pozarządowe stosuje się również przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

VIII. Postanowienia końcowe.

1. Nadzór nad realizacją „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2023” sprawuje Burmistrz Kołaczyc.
2. W realizacji Programu uczestniczy Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, stosownie do jej właściwości określonej w ustawie z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
3. Rada Miejska w Kołaczycach otrzyma raport z wykonania niniejszego Programu w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.